

development - local self-governance) will defend not only the private party commercial purposes, but also social interests of end users.

The use of public-private partnership in the development of municipal infrastructure and related services provision in many countries has proven its effectiveness. At the same time, theorists and practitioners of this approach argue that this is not a "panacea" for all problems related to infrastructure development, and utilization of this approach can not always replace traditional public procurement. Therefore, in each case the decision regarding the launch of PPP projects, including at the local level, must consider all the "pros" and "cons" on issues like risks, costs of financing, the total cost of the project, the size of tariffs, accessibility of the services for end user etc.

References

1. Cozma, I. (2005), Public Private Partnership and Concession, means for urban economic development, Postgraduate Fifth International Symposium of the Romanian Regional Science Association «Partnership for regional development», 10 – 11 june, 2005, Timisoara, Romania.

2. Dicken, P. (1998), Global Shift, Transforming the World Economy, Paul Chapman Publishing Ltd., London, UK.

3. Helmsing, A. H. J. (Bert) (2003), Local economic development. New generations of actors, policies and instruments, Public Administration and Development, Vol. 23, #1, pp. 67 – 76.

4. KPMG, Public Private Partnerships. Emerging global trends and the implications for future infrastructure development in Australia (June, 2015), available at: kpmg.com.au (Accessed 10 September 2016).

5. Urban Models and Public-Private Partnership (2011), ed. by R. Dalla Longa, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, Germany.

УДК 340.11(043.2)

Яременко О.І., канд.наук з держ. упр.,
доцент кафедри правових наук та філософії,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У ВІРТУАЛЬНІЙ РЕАЛЬНОСТІ

Розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій та їх активне впровадження в усі сфери суспільної життєдіяльності сформувало нову синтетичну реальність, яка отримала назву «віртуальної». Поява цього феномену обумовлює необхідність трансформації системи нормативних регуляторів у новому форматі соціальних відносин, що актуалізує наукові дослідження цієї проблематики.

Метою даної статті є аналіз поняття «віртуальна реальність» та

методологічних проблем правового регулювання відносин у віртуальному середовищі.

Започаткування теоретичних розробок у сфері віртуальної реальності було здійснено в середині 60-х років 20-го ст. І. Сазерлендом, який, досліджуючи роль нових інформаційних технологій, відзначив, що дисплей, підключений до цифрового комп'ютера, дає можливість сприймати поняття, які неможливо відтворити в фізичному світі. Об'єкти, що відображаються комп'ютером, не відповідають традиційним ознакам, характерним для фізичної реальності і в майбутньому за його допомогою можна буде контролювати існування матерії [1, с. 507].

Високі темпи інсталяції інформаційно-комп'ютерних технологій у всі сфери життєдіяльності суспільства дозволили науковцям, вже в 1995 році, зробити висновок про тенденцію домінування віртуальної реальності над фізичною і здійснити прогноз відносно того, що в майбутньому вона буде основною формою існування соціального середовища [2, с. 15]. Згодом було сформульовано найбільш загальне розуміння віртуальної реальності як технології, що забезпечує реалії, створені комп'ютером, які є альтернативою фізичній реальності [3, с. 30].

Сучасна наука оперує значною кількістю дефініцій віртуальної реальності, в яких увага акцентується на технічних, інформаційних, психологічних та інших аспектах. На наш погляд, віртуальну реальність можна трактувати як інтелектуальне інформаційно-комунікаційне середовище, що штучно створене творчою працею людини за допомогою комп'ютерної техніки та програмного забезпечення, сприйняття якого та соціальна взаємодія в якому відбувається незалежно від фізичного місцезнаходження суб'єкта і опосередковується аудіовізуальними технічними засобами з електронно-цифровою природою.

Виходячи з високого рівня абстрактності поняття «віртуальна реальність» вважаємо за доцільне виділити в ній забезпечувальні, функціональні, інформаційні, комунікаційні та регулятивні складові. Регулятивна складова включає в себе динамічну систему соціальних норм (моральних, етичних, правових), які регулюють поведінку суб'єктів у віртуальній реальності.

Правове регулювання відносин у віртуальній реальності ускладнюється багатьма факторами: значною поліваріантністю її проявів та форм об'єктивізації, розмитістю просторових та часових характеристик, специфікою суб'єктного складу тощо. Водночас, слід відзначити, що теоретичні підходи до взаємозв'язку права та віртуальної реальності пройшли певний еволюційний шлях і відзначаються дискусійністю. Так, суддя із США Ф. Істербрук, виступаючи на конференції з проблем кіберправа в Чиказькому університеті у 1996 році, рішуче відкидав можливість застосування права до кіберпростору і висловив думку про необхідність застосування вже існуючих загальних правил та методик до його регулювання. В той же час, сучасні дослідники вважають, що питання про те, чи регулюється кіберпростір правом, для законодавців залишилося в минулому, а на сьогодні основна проблема полягає в тому,

як створити максимально ефективне законодавство в цій сфері з дотриманням принципу верховенства права [4, с. 5].

На наш погляд, слід виділити у віртуальній реальності три групи відносин: ті, які не підлягають правовому регулюванню; ті, що потрапляють під дію вже існуючих правових норм; ті, що потребують прийняття спеціальних норм.

На сьогодні значна частина відносин у сфері віртуальної реальності безпосередньо чи опосередковано врегульована законодавством. Так, інтереси винахідників нової комп'ютерної техніки охороняються патентним правом, створення і захист програмного забезпечення є предметом регулювання авторського права, домінування на ринку виробників комп'ютерної техніки обмежується антимонопольним законодавством, оборот інформації опосередковується інформаційним правом.

Водночас формуються нові елементи системи законодавства та системи права, пов'язані із функціонуванням віртуальної реальності, які позначаються різними поняттями – законодавство в галузі інформаційних технологій, електронне законодавство, інтернет-законодавство, кібер-законодавство, веб-законодавство, право інформаційних технологій, технологічне право, комп'ютерне право, ІТ-право тощо.

Таким чином, на сьогодні відбуваються процеси правової інституалізації відносин у віртуальній реальності. Подальше зростання питомої ваги інформаційно-комп'ютерних технологій у всіх соціальних процесах обумовлює необхідність пошуку правових механізмів захисту прав та свобод громадян в електронному середовищі, безпеки управління та підприємництва, боротьби із кіберзлочинністю, що може бути предметом подальших досліджень.

Література

1. Sutherland I. The ultimate display [Електроний ресурс] / I. Sutherland // Information Processing: Proceedings of the IFIP Congress. – Washington. – 1965. – DC: Spartan Books. – pp. 506 –508 // Режим доступу: <https://www.wired.com/2009/09/augmented-reality-the-ultimate-display-by-ivan-sutherland-1965>.

2. Biocca F. Virtual reality as a communication system / F. Biocca, M. Levy // Communication in the Age of Virtual Reality. – Lawrence Erlbaum Associates. – Hillsdale. – 1995. – P. 15-31.

3. Tiffin J. Hyperreality: Paradigm For The Third Millennium/ J. Tiffin. – New York. – Routledge. – 2001. – 192 p.

4. Murray A. Looking Back at the Law of the Horse: Why Cyberlaw and the Rule of Law are Important / A Murray. – San Francisco. –SCRIPTed. –2013. – 310 p.